

Arvoisa sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila

Lämmin kiitos tästä audienssiajasta

Toimivaa Kelan kuntoutuspsykoterapiaa ei saa lakkauttaa

Kuntoutuksen uudistamiskomitea on antanut esityksensä kuntoutuksen järjestämisestä sote-uudistuksen yhteydessä. Siinä esitetään Kelan kuntoutuspsykoterapian lakkauttamista ja sen siirtämistä ”maakuntien järjestämisvastuulle” pitkällisen kokeilun ja harkinnan jälkeen.

Mielestämme Kelan kuntoutuspsykoterapian järjestämisen lopetus ja resurssien hajottaminen 18 osaan tuhoaisi tulokselliseksi havaitun kuntoutuspsykoterapian saatavuuden eikä vastaisi psykoterapian tarvitsijoiden ja terveys- ja kuntoutuspalvelujärjestelmän kehittämistarpeita. Psykoterapiaa tarvitsevista tulisi ”lainsuojattomia”, jos Kelan kuntoutusta koskevan lain vaativaa kuntoutusta (10 §) sekä työ- ja opiskelukyvyn kuntoutuspsykoterapiaa koskevat pykälät (11a-b §) poistettaisiin laista.

Te, arvoisa ministeri, olette omassa vastauksessanne eduskunnalle marraskuussa 2016 ilmaisseet, että maan hallituksella ei ole aikomuksia lakkauttaa Kelan kuntoutuspsykoterapiaa.

Ison mittaluokan ongelma, ison mittaluokan apu

Mielenterveysongelmat ovat merkittävin työkyvyttömyyseläkkeiden syy, ja niiden vuoksi maksetaan entistä enemmän sairauspäivärahoja ja menetetään työpäiviä Suomessa (Kela). Vanhempien mielenterveysongelmat vaikuttavat lasten mielenterveyteen: lasten ja nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet. Myös lasten ja nuorten huostaanottojen määrä on kasvanut, suurimpana yksittäisenä taustatekijänä vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmat. (THL)

Vuonna 2016 Kelan tuella psykoterapiaa sai noin 32 000 ihmistä. Iso osa heistä ei kuulu erikoissairaanhoidon piiriin vaan hakeutuu psykoterapiaan työterveyshuollon tai ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tai yksityisten psykiatrien läheteillä. Kelan kuntoutuspsykoterapiaa saavien määrä on kasvanut tasaisesti sen jälkeen, kun psykoterapiasta tuli vuonna 2011 kuntoutujan lakisääteinen oikeus. Kelan kuntoutuspsykoterapia on erittäin tuloksellista: Kelan oman rekisteriseurannan mukaan noin 80 prosenttia kuntoutujista on täysin työ- tai opiskelukykyisiä kuntoutuksen päättyessä. Suurin osa kuntoutukseen osallistujista jatkaa työtä ja opiskelua myös kuntoutuksen aikana.

Lakisääteinen oikeus saada kuntoutuksena psykoterapiaa

Kelan kuntoutuspsykoterapioiden perustana oleva lainsäädäntö on ainoa lainsäädäntö, jossa taataan suomalaisten oikeus psykoterapiaan silloin, kun siihen on tarve opiskelu- tai työkyvyn turvaamiseksi. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mielenterveyden hoitoa koskevat pykälät ovat niin yleisluontoisia, että niiden perusteella kunnat ja kuntayhtymät eivät järjestä riittävästi psykoterapiaa. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mielenterveyden hoitoa ja kuntoutusta koskevat pykälät eivät edes mainitse psykoterapiaa hoito- ja kuntoutusmuotona. Kun sote-uudistuksessa maakuntien tehtäväksi siirtyvät nimenomaan terveydenhuoltolain velvoitteet, se ei takaa ihmisten oikeutta saada psykoterapiaa silloin, kun he sitä tarvitsevat.

Rahoitus

Lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämistä vastaavasta siirrosta Kelalta maakunnille merkitsisi kuntoutuksen rahoituksen siirtymistä sosiaalivakuutusmuotoisesta rahoituksesta verorahoitukseen. Työnantajien ja palkansaajien osuutta rahoituksesta, vakuutettujen sairaanhoitomaksuilla rahoitettavaa osuutta (55,1 % = yli 30 miljoonaa euroa) ei ole mahdollista siirtää maakunnille, mistä seuraa se, että yli puolet kuntoutuspsykoterapian rahallisesta resurssista menetettäisiin. Komitea esittää, että vastaava lisärahoitus osoitetaan valtion varoista maakuntien yleiskatteelliseen rahoitukseen. Yleiskatteellinen rahoitus ei velvoita maakuntia käyttämään rahaa kuntoutuspsykoterapiaan, mikä vaarantaisi kuntoutuspalvelujen riittävän saannin ja kehittämisen.

Kelan kuntoutuspsykoterapian puolestapuhujat

EFPP:n Suomen kansallinen verkosto on antanut Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen Kuntoutuksen uudistamiskomitealle kannanottonsa *Kelan kuntoutuspsykoterapia tulee säilyttää ja palveluja kehittää*, samoin asiaa käsitteleville ministereille ja ministeriöille lausunnon *Sote- ja maakuntauudistusta koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta*.

Yli 7700 henkilöä on allekirjoittanut adressin *Kuntoutuspsykoterapia on turvattava Sote-uudistuksessa*. STM:n kuntoutuksen uudistamiskomitealle on tiedotettu adressin sisällöstä.

Esitämme, että kelan kuntoutuspsykoterapia säilytetään ja sitä kehitetään. Kelan kuntoutuspsykoterapian säilyttäminen ei vähennä maakuntien vastuuta psykoterapian järjestämisestä hoitona. Maakunnilla tulee olla riittävät resurssit arvioida psykoterapian tarvetta ja järjestää psykoterapiaa nopeasti saatavissa olevana hoitona koko väestölle. Maakuntien tulee järjestää myös pitkäkestoisempi hoito ja kuntoutus niiden osalta, joiden kuntoutus ei kuulu Kelan opiskelu- ja työkyvyn kuntoutuksen piiriin.

Helsinki 27.10.2017

EFPP:n Suomen Kansallinen verkosto ry:n puolesta

Kirsi Huttula, puheenjohtaja, kirsi.huttula@pp1.inet.fi, 040 - 582 3474

Tuomo Tikkanen, sote-työryhmän asiantuntijajäsen, tuomoajtikkanen@gmail.com, 0400 - 459 742